

Grus och sand

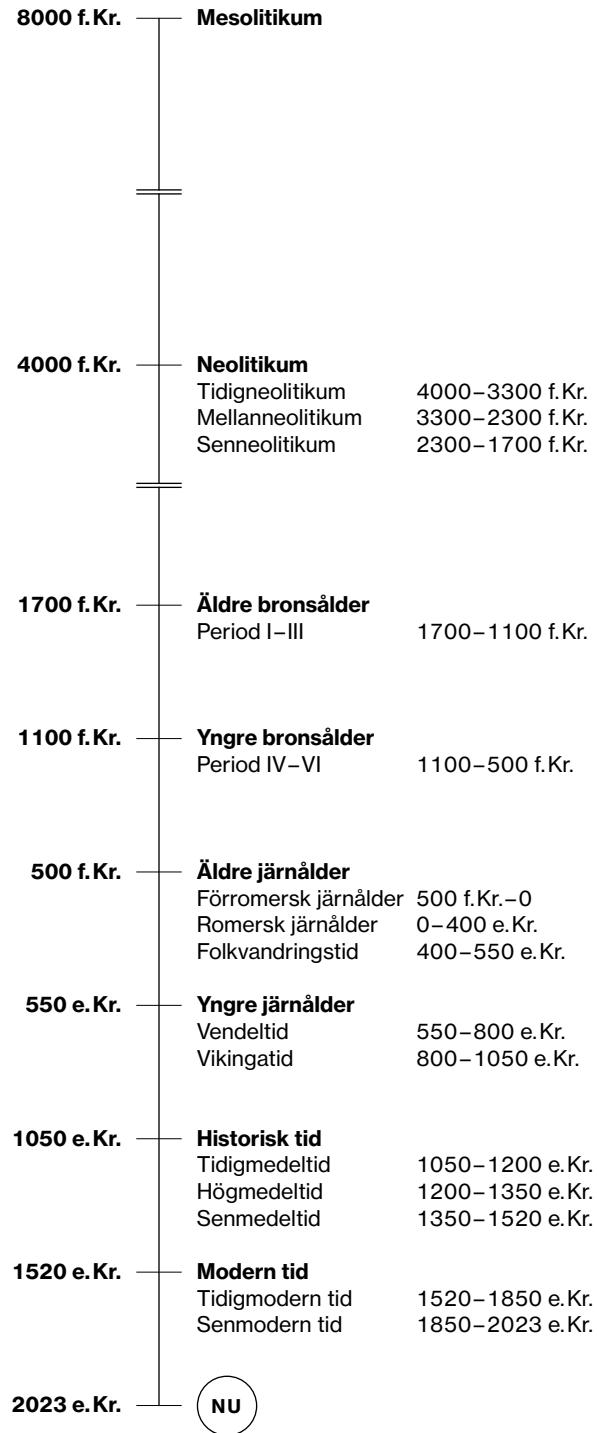
Ett tomt schakt i Stora Gatan, Västerås

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

L2002:434, stadslager
Stora Gatan vid kvarteret Mats 5
Västerås domkyrkoförsamling
Västerås kommun
Västmanlands län
Västmanland

JONAS ROS

ARKEOLOGISK
PERIODINDELNING
FRÅN
STENÅLDER
TILL
NUTID

Grus och sand

Ett tomt schakt i Stora Gatan, Västerås

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

L2002:434, stadslager
Stora Gatan vid kvarteret Mats 5
Västerås domkyrkoförsamling
Västerås kommun
Västmanlands län
Västmanland

JONAS ROS

Denna rapport har framställts av ett företag
vars miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001
av Svensk Certifiering Norden AB

STIFTELSEN KULTURMILJÖVÅRD
PILGATAN 8 D
721 30 VÄSTERÅS

Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmmd.se

WWW.KMMD.SE

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2023

Samtliga foton av Jonas Ros.

OMSLAG
Stora Gatan med schaktets läge från nordöst.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande 1079556.

ISBN 978-91-8041-177-6

INNEHÅLL

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Ärendet	5
Målsättning	5
Undersökningsområdet	5
Genomförande	7
Undersökningsresultat	9
Tolkning och utvärdering	9
Referenser	10
Tekniska och administrativa uppgifter	10

SAMMANFATTNING

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) genomförde en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i Stora Gatan, vid kvarteret Mats i Västerås den 26 april 2023, med anledning av att en lastlucka skulle tätas. Endast grus och sand fanns i schaktet. De kulturlager som sannolikt funnits på platsen har schaktats bort i samband med tidigare markarbeten.

Bakgrund

Ärendet

Den 26 april 2023 gjorde Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) en arkeologisk undersökning i Stora Gatan i Västerås (figur 1–2) enligt beslut av Länsstyrelsen i Västmanlands län. Undersökningen gjordes med anledning av att Mälarenergi tätade en lastlucka som var cirka 2 x 4 meter stor. Fältarbetet genomfördes av Jonas Ros som också har sammanställt denna rapport.

Målsättning

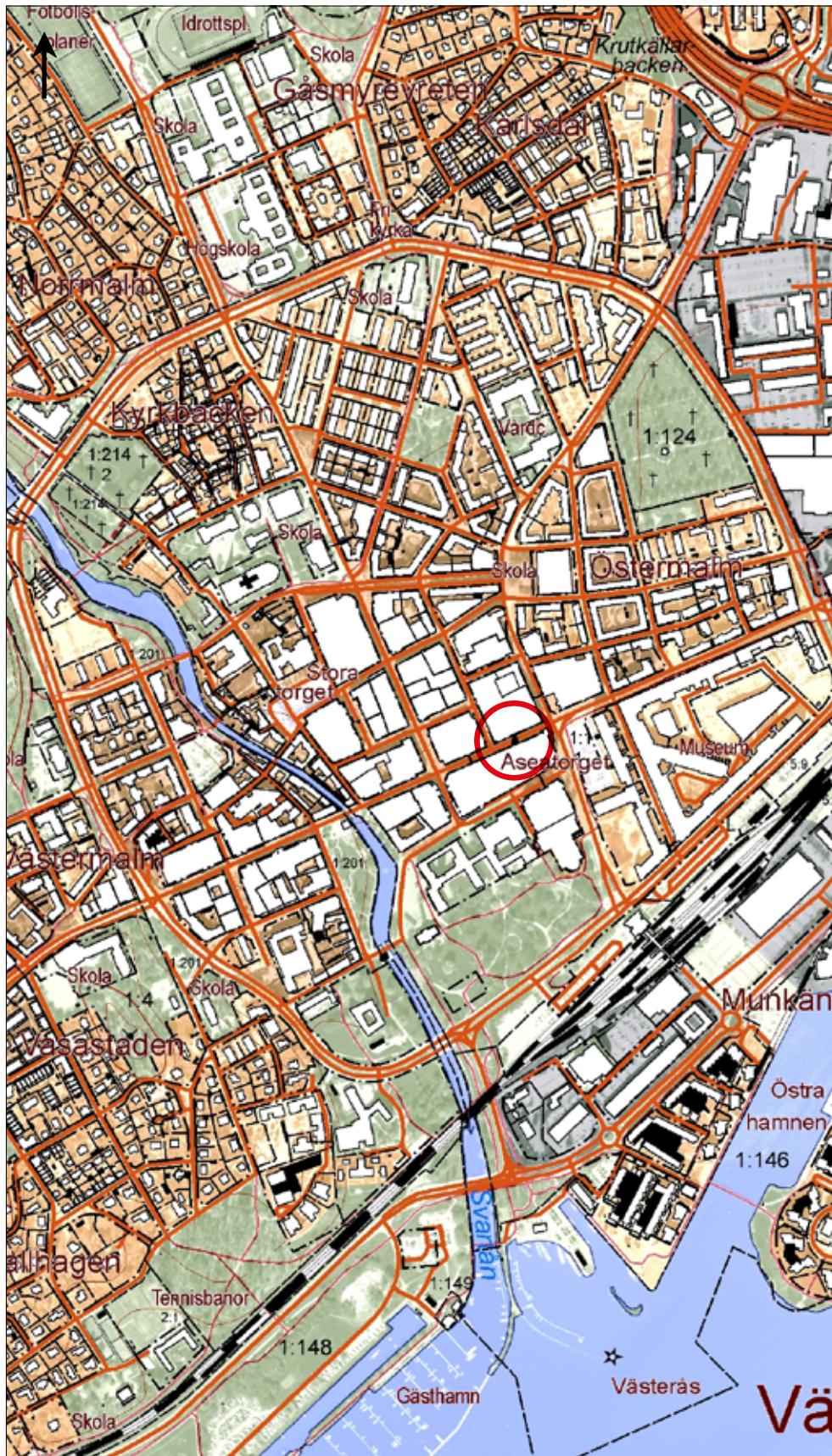
Länsstyrelsen hade fastställt att syftet med undersökningen var att:

- Dokumentera fornlämningens utbredning inom schaktet.
- Bedöma kulturlager, anläggningar och fynd – karaktär, mängd och bevarandegrad.
- Redovisa en preliminär datering.
- Presentera en preliminär tolkning av fornlämningen.

Undersökningsområdet

Undersökningsområdet låg i Stora Gatan i Västerås i en central del inom fornlämningen L2002:434, Västerås stadslager. En arkeologisk undersökning gjordes 2002 väster om undersökningsområdet i Stora Gatan mellan Vasagatan och Sturegatan. Då dokumenterades kulturlager i schaktväggen genom sektionsritning. Ursprunglig marknivå nåddes ej och inga daterande fynd påträffades (Alström 2003).

Enligt 1688 års karta över Västerås fanns en föregångare till Stora Gatan på platsen vid denna tid och därefter har där varit gatumark. Stora Gatan lades ut i samband med regleringarna av Västerås på 1600-talet. Före dess var området tomtmark. Vi vet inte när bebyggelsen etablerades i detta område.

Figur 2. Undersökningsområdet markerat med en röd ring. Utdrag ur Fastighetskartan. Skala 1:10 000.

Genomförande

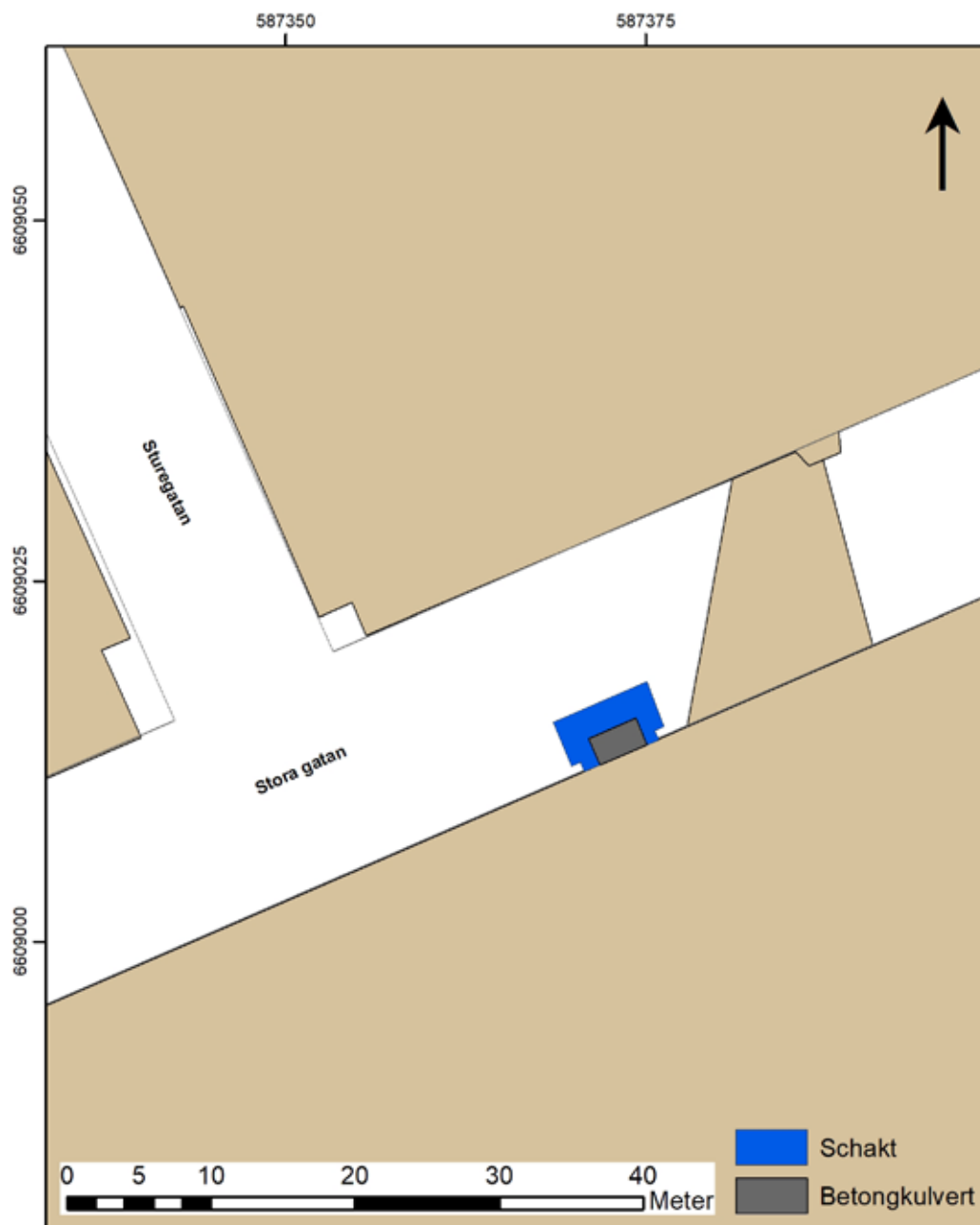
Ursprungligen planerades att schaktningen skulle genomföras 2022 under nattetid, eftersom det är mycket busstrafik på platsen och Stora Gatan ej fick stängas av. Men arbetet sköts upp flera gånger och tillstånd erhöles senare att genomföra schaktningen dagtid, då den ena körbanan stängdes av. Schaktet planerades kunna bli 1–2 meter djupt eller djupare. Telefonkontakt hölls med de som schaktade. Endast stenar, grus och sand framkom. Arkeolog deltog därför ej i schaktningen, utan schaktet efterbesiktigades. Schaktets läge dokumenterades manuellt med utgångspunkt från befintlig bebyggelse och digitaliserades i efterhand.

Figur 3. Undersökningsområdet markerat i blått och med en röd ring. Utdrag ur Primärkartan. Skala 1:4 000.

Figur 4. Schaktet från nordöst.

Figur 5. Schaktets läge i Stora Gatan. Utdrag ur Primärkartan. Skala 1:500.

Undersökningsresultat

Schaktet var cirka 7 × 4 meter stort och cirka 1,5 meter djupt (figur 3–5). Endast stenar, grus och sand samt delar av lastluckan framkom på grund av det ringa djupet.

Tolkning och utvärdering

Inga kulturlager framkom, endast stenar, grus, sand och lastluckan fanns i schaktet. På platsen har det troligen funnits kulturlager som schaktats bort i samband med tidigare markarbeten.

Referenser

Alström, U. 2003. *Stora gatan i Västerås*. Arkeologisk förundersökning. RAÄ 232.
Stora gatan. Västerås stadsförsamling. Västmanland. Västmanlands läns museum.
Kulturmiljöavdelningen rapport A. 2003:AI 5.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

<i>Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:</i>	KM22130
<i>Länstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-4150-2022, 2022-08-29
<i>Kulturmiljöregistret uppdragsnr:</i>	202201080
<i>Typ av undersökning:</i>	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
<i>Undersökningsperiod:</i>	24–26 april 2023
<i>Personal:</i>	Jonas Ros
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Kommun:</i>	Västerås
<i>Socken:</i>	Västerås domkyrkoförsamling
<i>Fastighet:</i>	Stora Gatan vid kvarteret Mats 5
<i>Fornlämning:</i>	L2002:434, stadslager
<i>Koordinater:</i>	X6609012 / Y587372
<i>Koordinatsystem:</i>	SWEREF 99 TM
<i>Höjdsystem:</i>	Ingen höjdmätning gjordes.
<i>Inmätningmetod:</i>	Manuellt från befintlig bebyggelse, digitaliserat i efterhand.
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Inga utöver denna rapport.
<i>Fynd:</i>	Inga fynd påträffades.